

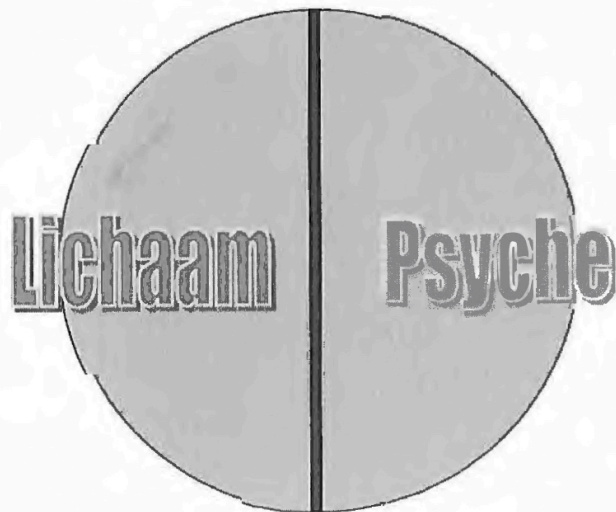
HOOFDSTUK I

MENSBEELDEN IN DE GEZONDHEIDSZORG

Iedere geneeswijze of behandelmethodes gaat uit van een mens- een wereldbeeld en een Godsbeeld, waarin ze ziekte of gezondheid definieert en een plaats geeft. Vooronderstellingen bepalen mede de diagnose en de therapeutische mogelijkheden. De reguliere gezondheidszorg en de new age geneeswijzen hebben een ander mens en wereldbeeld dan wat we in de Bijbel terugvinden. Het reguliere denken was tot voor kort en nog ten dele gebaseerd op het 'Cartesiaanse denken'. Schematisch kunnen we deze mensbeelden kort als volgt weergeven in het besef dat dit een zeer simpele afspiegeling is van de vaak gecompliceerde verschillen.

a) Reductionistisch of Cartesiaans

Reductionistisch Cartesiaans mensbeeld

De Franse filosoof René Descartes heeft grote invloed gehad op de ontwikkeling van het westerse denken. Hij wordt gezien als de 'vader' van het rationalisme; de opvatting dat het denken (het verstand, de rede) de voornaamste bron van kennis is. Descartes maakte een scherpe tegenstelling tussen de ziel en het lichaam, hoewel hij zijn ogen niet sloot voor de wisselwerking tussen de twee 'werelden'. Het denken in de trant van Descartes wordt het Cartesiaans denken genoemd. In dit denken is de mens steeds verder opgedeeld in kleine delen. Het onderzoek heeft zich steeds meer op deelreinen van de mens gericht. De mens wordt steeds meer opgedeeld in kleine partjes waar steeds meer kennis over beschikbaar kwam.

Deze ontwikkeling heeft zich ook in de gezondheidszorg voorgedaan. Er zijn steeds meer geïsoleerde, specialistische terreinen van onderzoek, die zich beperken tot een steeds kleiner gebied van het menselijk functioneren. Langzamerhand dreigt men bij deze ontwikkeling (het deductisch denken) de samenhang in de mens uit het oog te verliezen. In de praktijk van de hulpverlening ervaren velen dagelijks deze tekorten. Ze voelen zich bekeken zoals men een machine bekijkt.

De persoon van de patiënt blijft buiten beeld. Vooral de 'hightech' ontwikkelingen werken deze vervreemding in de hand. Nu nog in ziekenhuizen vindt men veel specialisten en zelfs 'superspecialisten' Natuurlijk hebben deze ontwikkelingen veel zegen opgeleverd, maar ook de tekorten bij een dergelijke zienswijze worden bij veel hulpzoekenden ervaren, die zich vaak niet herkennen in een dergelijk 'beperkt kader van denken' en die vaak ervaren 'van het kastje naar de muur' gestuurd te worden.

Veel had ook te maken met de 'stilzwijgende' afspraken in die tijd, dat de medische wetenschap zich met het lichaam bemoeide en de theologen zich met de geest van de mens bezig hielden. Als je de tekorten kritisch beschouwt zou je kunnen zeggen: er is een ontwikkeling waarin men steeds meer weet over een steeds kleiner gebied. Als deze ontwikkeling doorgaat, leidt dat er toe dat men alles weet over niets.

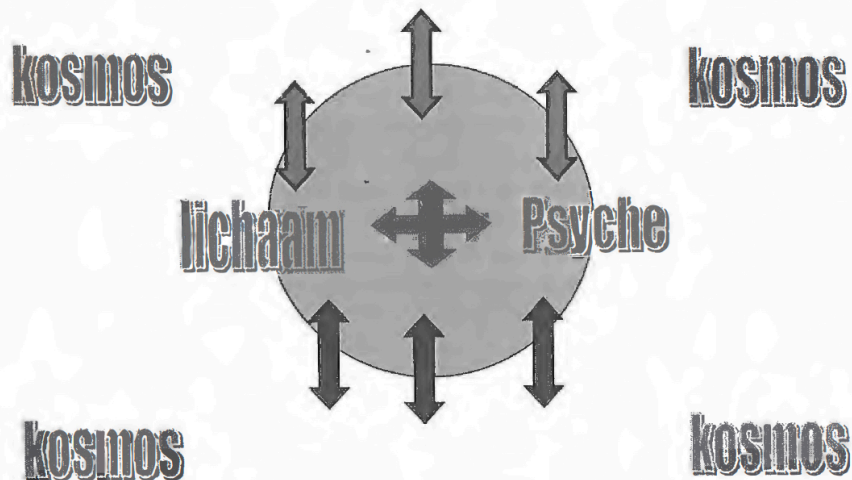
b) Het holistische New Age denken

Het holistische mensbeeld in veel New Age therapieën ziet de mens meer in relaties. Het legt het accent op de samenhang tussen het lichaam en de psyche en nog sterker op de samenhang tussen de mens en de gehele kosmos met al haar krachten. In dit beeld is er net als in de Bijbel plaats voor geestelijke krachten en hun invloed op de gezondheid van de mens. De mens staat in dit denken centraal (antropocentrisch in plaats van een Bijbels theocentrisch wereldbeeld).

Aanhangers van dit mensbeeld vergroten de tekorten van het reductionistisch mensbeeld uit, en laten zien dat gezondheid van de mens niet alleen een kwestie is van lichaam en psyche maar dat de mens ook een geest heeft. (En dat gezondheid ook gezien moet worden in die zin.)

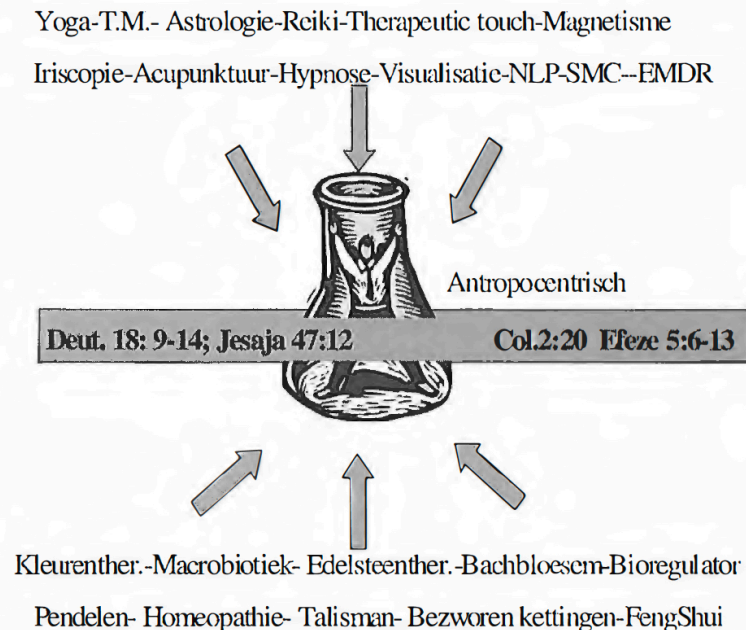
Dit betekent dat men ook tot een diagnosticering van die geestelijke relaties moet komen. Hierin lijkt het meer op een Bijbels holisme, maar het openen voor de geestelijke wereld levert Bijbels gezien grote gevaren op, vanwege de zogenaamde verwantschap. Omdat de Bijbel spreekt over een boze, gevallen, en vijandige geestelijke wereld met Satan aan het hoofd en een superieure, machtige engelenwereld met aan het hoofd de God van Bijbel.

Holistisch of New Age mensbeeld

De New Age-beweging is erop gericht het denken over gezondheid (zorg) te transformeren (veranderen) vanuit een cartesiaans denkmodel naar een holistisch model. Dit is een gefaseerd proces. We zien nu al veel integratievormen van deze twee denkmodellen. Vooral in de psychologie, neurologie, neuropsychologie en (ortho) pedagogie zien we razendsnelle ontwikkelingen op dit gebied. De gezondheidszorg is een belangrijk speerpunt voor het dichterbij halen van de 'Nieuwe Wereld', de New Age. Dit, omdat gezondheid binnen het menselijk bestaan vaak de hoogste prioriteit heeft.

De gezondheidstak van de New Age-beweging is een smeltkroes van allerlei natuurgeneeskundige, meditatieve, esoterische en magische praktijken. Ze hebben vooral tot doel de mens geestelijk (spiritueel) te beïnvloeden. Vaak zijn de geneeswijzen een mengeling van oosterse spiritualiteit in een magisch wereldbeeld gecombineerd met moderne 'wetenschappelijke ontdekkingen'. Ze spelen in op de tekorten van het cartesiaanse denken maar vullen deze onbijbels in.

Een van de belangrijkste grondgedachten van het New Age denken is het 'holistische denken' (Grieks holos= geheel) Deze visie houdt in dat de mens, naast alle innerlijke verbanden, beïnvloedt wordt door allerlei krachten uit de kosmos. Op één of ander niveau in ons universum zijn we allemaal met elkaar verbonden. Ruimte en materie zijn daarbij ondergeschikte factoren. We zijn allemaal 'energie' en alles in ons en om ons heen is samengesteld uit deze 'energie' (fluidum, prana, chi) Deze geestelijke energie zou vibreren met verschillende snelheden en eigenschappen. Denken, bijvoorbeeld is een fijne, lichte vorm van energie. Ons lichaam is in deze theorie te zien als een uitdrukking van ons bewustzijn.

Alles wat er gebeurt, maakt deel uit van een keten van actie en reactie, en staat onder invloed van natuurlijke en geestelijke wetten. God wordt in deze visie gedegradeerd tot een kracht of een persoon die deel uit maakt van dit krachtenspel en is ook gebonden aan deze wetten. Er zou geen bovennatuurlijke God bestaan, en de 'goddelijke' kosmische krachten tot

genezing zijn voor iedereen verkrijgbaar, mits je je daarvoor wilt 'open' stellen.

De basis van het bijbelse denken is echter niet een 'oerkracht' of evolutie, of holisme, maar de almachtige eeuwige God, die alles geschapen heeft, met het doel dat alles zijn bestaan in Hem en door Hem en tot Hem heeft. De New Age-beweging probeert tot een verzoening van tegenstellingen te komen: goed en kwaad; leven en dood; mens en God; geest en Heilige Geest. Waarheid en objectiviteit zijn verouderde begrippen en moeten relationeel en subjectief geïnterpreteerd worden. We moeten veel meer denken in de perceptie van de dingen dan in de absolute waarheid. Zonde is onwetendheid en hoeft niet verzoend te worden op het kruis van Golgotha. Er is geen verschil tussen Schepper en schepping, geen verschil tussen zelfverlossing en verlossing door Christus.

Leer van de macrokosmos en microkosmos

De leer van de macrokosmos/ microkosmos bepaalt voor een deel de fundamentele van de New Age ziekteleer. Men denkt dat alles wat er in de wereld gebeurt, een projectie is, een weerspiegeling, van wat er in de 'hemel' gebeurt. De aarde en de mens als deel van de microkosmos, is een afspiegeling van het hemelse, de macrokosmos.

Volgens deze theorie zijn zaken als sterrenbeelden, de stand van de sterren en de jaargetijden erg belangrijk. Bovendien correspondeert elk verschijnsel in de natuur met een verschijnsel in het lichaam. Elk element in de natuur correspondeert met een orgaan of klier. Voedings- en dieetvoorschriften worden vaak volgens astrologische principes samengesteld. Ook de gehele diagnosestelling is astrologisch te noemen. De mens wordt opgedeeld in zeven energiecentra die overeenkomen met de sterrenhemel (chakra's).

Uiteindelijk wordt de astrologie toegepast op alle facetten van het menselijk leven. Soms is men duidelijk over dit gedachtegoed (medische astrologie) soms is het 'verstopt' in een geneeswijze (bijv. reflextherapieën zoals acupunctuur en in de diagnostiek de iriscopie). In de Bijbel wordt de astrologische leer als een grote zonde en als afgoderij aan de kaak gesteld (Deuteronomium 18).

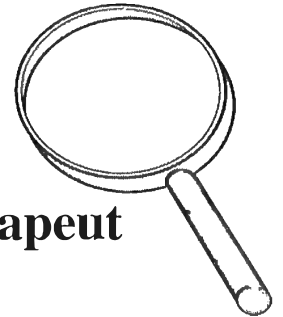
Energetische leer

De mens is ook geest en bevindt zich binnen een geestelijke wereld. In het holistisch denken wordt dit vaak energie genoemd. Je moet met de energieën in je lichaam en in de kosmos in 'balans' komen. Pas dan ben je stabiel en gezond. In de praktijk stel je je open voor alle geestelijke krachten en machten die in het universum zijn. Deze theorieën gaan uit van de

mogelijkheid dat de mens op zichzelf (zonder God) en in zichzelf, en door zichzelf zich met deze krachten kan verenigen. Men doet dit vaak door 'bewustzijnsverbreding', door trance, drugs, lichaamsoefeningen, muziek, yogameditatie, extase, zelfverwerkelijking en zelfverlossing.

Bijbels gezien zijn we echter geen 'eenheidsworst' in de geestelijke wereld. We kunnen, als mensen ons alleen op een juiste wijze geestelijk laten beïnvloeden door de Geest van Christus, die, op bovennatuurlijke wijze, de mens geestelijke kracht en inzicht wil geven, zomaar, louter uit genade. De middelen die Hij daarvoor gebruikt zijn het Kruis, het Evangelie, gebeden, de Bijbel (Jakobus 5: 16, I Tessalonicenzen 1: 5, Romeinen 1: 16).

Toetsing geneeswijzen

Methode

Diagnose gebaseerd op occulte vooronderstellingen.

Gebruik van occulte hulpmiddelen

Geloof in geestelijke kracht van materie

Verborgen houden van doelstellingen

Therapeut

De persoon van therapeut(e) is heel belangrijk (abnormale binding).

De persoon is aanhanger van een andere occulte therapie en kan dit 'mixen'.

c) Het virtuele of postmoderne mensbeeld

Weer een nieuwe trend in de gezondheidszorg is het virtuele of postmoderne denken. Men beweert dat er geen waarheidsgetrouw mensbeeld bestaat. De mens kan in het zoeken naar wie hij is alleen maar tot een perceptie van de dingen komen, maar moet niet gaan beweren dat hij daarmee het enige waarheidsgetrouwe mensbeeld kent. Het heeft veel elementen van het oosterse mystieke denken in zich. Ook in het Hindoeïsme kent men het begrip maya, hetgeen betekent de schijn de illusie.

Het postmoderne denken is doorgedrongen in praktisch alle maatschappelijke terreinen (theologie, pedagogie, psychologie, literatuur, onderwijs etc.). Het past ook in onze moderne virtuele cultuur. We hebben 'geleerd' van de moderne informatietechnologie, dat we een eigen virtuele wereld kunnen scheppen. Door het contact via de moderne media (internet) komen we met alle culturen en denkwijzen in aanraking en gaat het nu veel meer om de perceptie van de dingen.

Virtueel of postmodern mensbeeld

Maya
zweven
visualisatie
(auto)hypnose
virtualiteit
perceptie

Een niet-christelijke psycholoog, krijgt bijvoorbeeld een christen onder begeleiding en maakt gebruik van christelijke begrippen en taalgebruik (of metaforen) om een cliënt te begeleiden. Hij gebruikt woorden als God, liefde, vrijheid enzovoort zonder dit een echte Bijbelse duiding te kunnen geven. Hij keurt dergelijke begrippen niet af zoals mogelijk in een reductionistisch, Cartesiaans denken zou gebeuren, maar 'veert' mee met de christelijke terminologie en spreekt bijvoorbeeld over de invloed van geesten. De psycholoog zelf gelooft niet in geesten maar hij denkt zo op een juiste manier met de perceptie van de dingen te kunnen helpen.

Zo zie je dat bij de hedendaagse traumabegeleiding niet meer naar de waarheid in het verleden gezocht wordt, maar dat het belangrijkste is de perceptie (beleving) van de cliënt te veranderen. Dus niet meer op een moeizame langdurige wijze door christelijke hulp met gebed en strijd komen tot de verwerking van de dingen die echt gebeurd zijn. Of het uiteindelijk een moeizame weg van vergeving of belijden te zoeken samen met de Heilige Geest.

Maar als het bewustzijn maar veranderd is en een cliënt (tijdelijk) de perceptie anders ervaart dan lijkt dit een veel snellere en gemakkelijkere oplossing dan de 'ouderwetse' manier van waarheid in je leven zoeken. Veel moderne hypnosetechnieken geven hier inhoud aan.

BEWUSTZIJSVERANDERENDE PSYCHOTECHNIEKEN

(auto) Hypnose

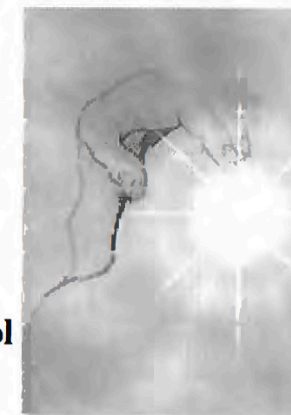
E.M.D.R.

Visualisatie

Geleide Fantasie

**Silva mind control
(SMC)**

Transcendente Meditatie

**Autogene training
(A.T.)**

Zweven-trance

N.L.P.

Positief denken

Sjamanen extase

Psychokinese

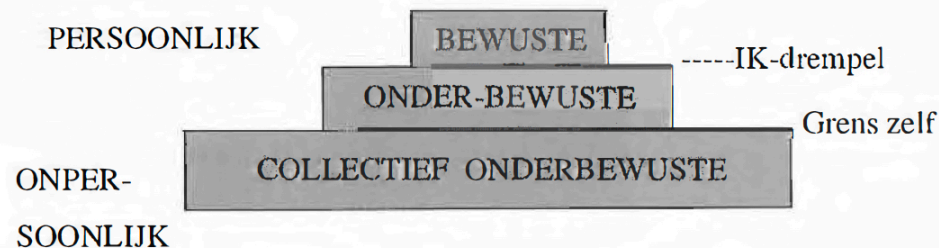
Psychosynthese

Deze hypnosetechnieken kunnen heel subtiel zijn en allerlei variaties en gradaties vertonen. Denk eens aan Silva Mind control (SMC) EMDR (eye movement desensitization and relaxation) sommige neurolinguïstische programmerings technieken (N.L.P.) zoals 'hypnose', 'tijdlijnanalyse' maar ook tal van vormen van meditatie (yoga-tm) fantasie trainingen, creatief schrijven, autohypnose, en sommige zintuiglijke waarnemingsoefeningen.

Het is vaak doordrenkt van het denken van C.G. Jung die beweerde dat je door dit soort technieken de grens naar het collectieve onderbewustzijn van de mens kon afdalen en zo kon putten uit het geweldige potentieel van de gehele mensheid. Op zich is er in een bijbels mensbeeld ook een plaats voor het onbewuste, maar het zogenaamde collectief onbewuste en de manier waarop we hier door middel van occulte technieken toegang zouden moeten krijgen, is geenszins Bijbels te verantwoorden.

AFDALEN IN HET COLLECTIEF ONBEWUSTE

Hypnotische trance, trance-inductie, auto-trance, metaforen, visualisatie geleide fantasie, zweven, transcendente meditatie, emdr, smc, etc..

Zo neemt volgens dit virtuele denken een moderne zakenman geen besluiten meer op de ouderwetse manier door de 'voors' en 'tegens' af te wegen, maar hij moet zichzelf in een lichte autohypnose brengen om in die toestand intuïtief een besluit te nemen. Kinderen moeten het perceptie model al vroeg leren in de fantasie reizen die op school worden gepraktiseerd. Het gaat dan niet meer om een stuk gezonde fantasie of verbeelding maar soms worden ze zelfs geleerd, hierdoor buiten hun lichaam te treden zodat de 'perfecte' wijze van virtualiteit beleefd wordt. Ook zijn er trainingen waar geleerd wordt zelf dingen te scheppen.

Bekend zijn de visualisatie technieken, als je de dingen maar heel scherp in alle details verbeeld kun je ze zelf tot aanzijn roepen. Net als het zogenaamde positief denken. Als je maar heel sterk dingen verbeeld en steeds er uitsprekt zul je uiteindelijk ervaren dat ze werkelijkheid worden. Immers we zijn allemaal toch God, en hebben goddelijke eigenschappen. Als God spreekt roept hij dingen tot aanzijn. (Genesis) Daar kunnen we steeds meer mee oefenen volgens de aanhangers visualisatie en positief denken en uiteindelijk dit goddelijk vermogen beheersen.

d) Het Bijbels mensbeeld

Natuurlijk moeten we ons goed realiseren dat de kroon op Gods schepping de mens niet in een eenvoudig schema is samen te vatten. Ook is de Bijbel natuurlijk geen medisch handboek. Toch staat er geweldig veel informatie in de Bijbel over wie die mens is, hoe hij door God geschapen

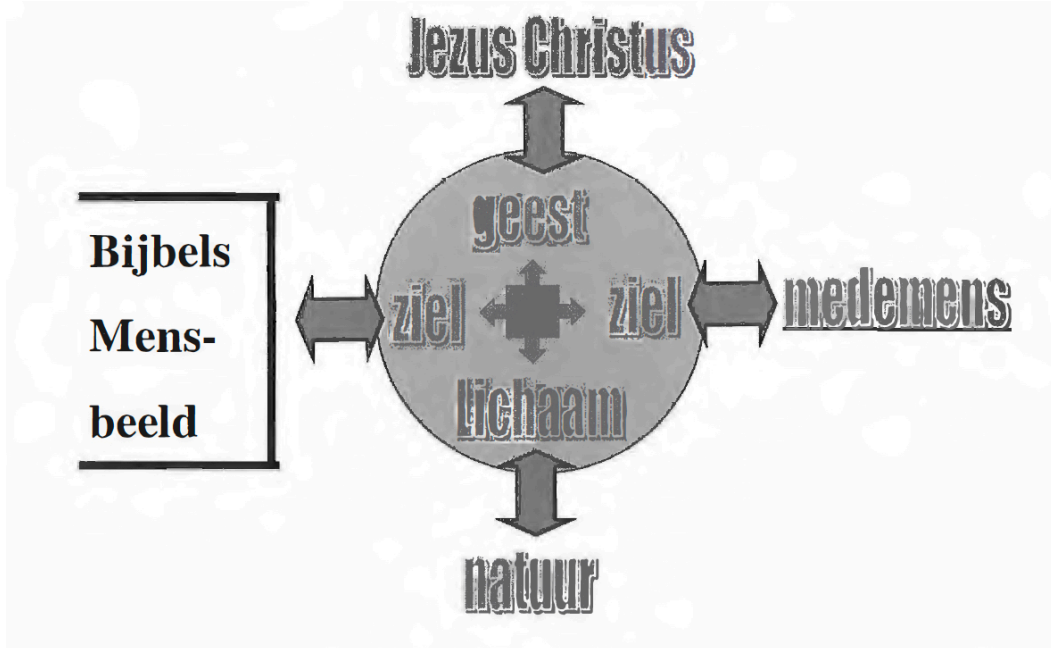
is en wat zijn kernproblemen zijn na de zondeval.

Wie ben ik? Wat is de zin van mijn leven? Dat zijn vragen die de mensheid vanaf het begin bezig houden. Zijn we niet meer dan een nieuwe fase in het evolutieproces, een voortzetting van het kikkervisje, of zijn we een willekeurig product van tijd en toeval? Of zijn we misschien het meesterwerk van het scheppende Genie, die de God van het heelal is, de Schepper van alle dingen? Volgens de bijbel zijn we het laatste. Bijna goddelijk geschapen (Psalm 8: 5). We zijn geschapen naar Zijn gelijkenis. (Genesis 1: 26).

Evenals God hebben wij grote intellectuele vermogens. We zijn instaat geweldige hoeveelheden kennis te vergaren en deze informatie aan te wenden voor het nemen van ingewikkelde beslissingen, die onze toekomst beïnvloeden. We zijn door God geschapen in een unieke eenheid van geest-ziel en lichaam in relatie met God, de medemens en de schepping. Met onze hersenen, waar geen enkele computer aan kan tippen, kunnen we miljoenen impulsen tegelijk opvangen, onder andere zichtbare driedimensionale zichtbare beelden, we krijgen tegelijkertijd een geweldig informatie aanbod in een breed scala van geluid, we zijn ons tegelijkertijd bewust van ons lichaam onze houding, we ervaren tegelijkertijd met onze zintuigen geuren, smaken en nog veel meer!

Ieder orgaan van ons lichaam is een wonder op zich. Denk eens aan een nier, een klein boonvormig orgaantje wat tienduizenden kilometers gangen bevat, vergelijkbaar met de grootste chemische fabriek op aarde. Allerlei filtratieprocessen vinden hier plaats, tegenstroomprincipes, een wonderlijk geheel op zich zelf. In wezen is ieder menselijke cel al een schepping op zich. De gelijkenis met God gaat nog verder, niet dat de mens God is, maar naar diens beeld geschapen. We hebben bijvoorbeeld een zedelijke aard, naast het feit dat we door taalgebruik instaan zijn te communiceren, zijn we geschapen met creatieve vermogens, en door onze zedelijke aard, zijn we instaat geestelijke en ethische kwesties aan te pakken.

Maar hoe zit het met de zonde zult u misschien zeggen. Was het niet gedaan met ons en zijn we niet onze waarde verloren toen Adam en Eva het mensdom in opstandigheid stortten? Absoluut niet! De zonde bezoedelt ons leven ernstig en ontsiert de gelijkenis met God, maar die wordt daarvoor niet geheel tenietgedaan. Hoewel onze gelijkenis met God sterk geschonden is, bestaat die nog in zeker opzicht, maar deze gelijkenis kan door het offer en leven van de Here Jezus Christus weer volkomen hersteld worden tot in eeuwigheid. Jakobus waarschuwt tegen het vervloeken van een ander omdat die gemaakt is naar Gods gelijkenis (Jakobus 3: 8-10).

Volgens Paulus waren de Christenen in Korinte het beeld en de heerlijkheid Gods (I Korintiërs 6: 1-7) dit is opmerkelijk als je weet in wat voor toestand die kerk verkeerde.

(I Korintiërs 1, 2) De mens is bedoeld als de kroon der schepping, doordat Jezus Christus de prijs betaald heeft tot verzoening met God met zijn dierbaar volmaakte leven (bloed) wordt de mens door geloof in Hem uit genade weer hersteld tot die hemelse, koninklijke roeping. De prijs die Jezus moest betalen was veruit de hoogste prijs ooit voor iets betaald, namelijk: Zijn leven.

I Petrus 1: 18-19: Gij weet dat gij niet met vergankelijke dingen, zilver of goud, zijt vrijgekocht van uw ijdele wandel, die (u) van de vaders overgeleverd is, maar met het kostbare bloed van Christus, als van een onberispelijk en vlekkeloos lam. Wat een reden om jezelf te respecteren. De koopsom zegt ons iets over de waarde van de aankoop. (I Korintiërs 6: 20, Matteüs 20: 28, I Timoteüs 2: 6, Openbaring 5: 9).

En of dat nog niet genoeg is vindt God ons belangrijk genoeg en heeft ons in Jezus zo lief dat Hij in eeuwigheid Zijn leven met ons wil delen! Bovendien is Hij geïnteresseerd in ons leven nu. Door de Heilige Geest die door Zijn goedheid in ons is komen wonen. Later zullen we met Hem volmaakt zijn en de nieuwe hemel en aarde besturen. Nu al mogen we in Zijn volmacht handelen. Denk nooit te laag of minderwaardig over een mens, in welke toestand die ook geraakt is: een dementerend mens, een

psychiatrisch patiënt, een ongeboort mens, een mens in coma, een bedelaar, een zwaar gehandicapt mens, of welk mens dan ook! Allen zijn ze het eigendom van God en heeft God en Goddelijke liefde voor die mens, die een stofje op het heelal is.

Vraag me niet of ik het begrijp, maar ik wil het geloven, omdat God waarheid is en het ons voortdurend bevestigt door zijn woorden in de Bijbel. Ik wil me niet door mijn eigen gedachten laten leiden en evenmin door alleen de dingen die ik zie, maar ik wil de geopenbaarde geestelijke realiteit, laten integreren in de aardse realiteit!

In het nieuwe testament tekent Paulus in de Romeinenbrief een geweldig beeld van het innerlijk leven van de mens. De overeenkomst met het holistisch new age denken is, dat ook de mens in de Bijbel een relationeel wezen is. De mens leeft in de eerste plaats in de relatie met Hemzelf, maar ook met de medemens, de natuur en schepping (Genesis) Gezondheid van de gehele mens zal dan ook in deze relaties gedefinieerd en gediagnosticeerd moeten worden naast alle relaties die in de mens zelf zijn. In de volgende hoofdstukken gaan we hier dieper op in.